

MOEDERDAG

Tweede zondag in mei

Moederdag

Volgens recente berichten heeft Nederland naar Europese maatstaven de minste nationale feestdagen. En dat terwijl voor ons gevoel de hele maand mei van feestdag naar feestdag voert. Natuurlijk zijn er feestdagen en feestdagen. Wat moeten we bijvoorbeeld denken van Moederdag?

In deze lesbrief krijgen leerlingen antwoord op de volgende vragen: waar komt Moederdag vandaan? Wat was de oorspronkelijke bedoeling van Moederdag en waarin verschilt Moederdag anno nu van de opzet van de eerste Moederdag?

Doelgroep

Leerlingen van de groepen 7 en 8 van de basisschool (10-12 jaar)

Vakken en kerndoelen

Nederlandse taal

Domein C: Schrijfvaardigheid

- 7 De leerlingen weten, dat er geschreven wordt met het oog op verschillende doelen.
- 8 De leerlingen kunnen
- hun gedachten, ervaringen, gevoelens en bedoelingen uiten bijvoorbeeld in een gedicht.

Geschiedenis

Domein E: historische gebeurtenissen, verschijnselen, ontwikkelingen en personen

14 Leerlingen kennen in grote lijnen de belangrijke hedendaagse en historische gebeurtenissen, verschijnselen, ontwikkelingen en personen uit de geschiedenis:

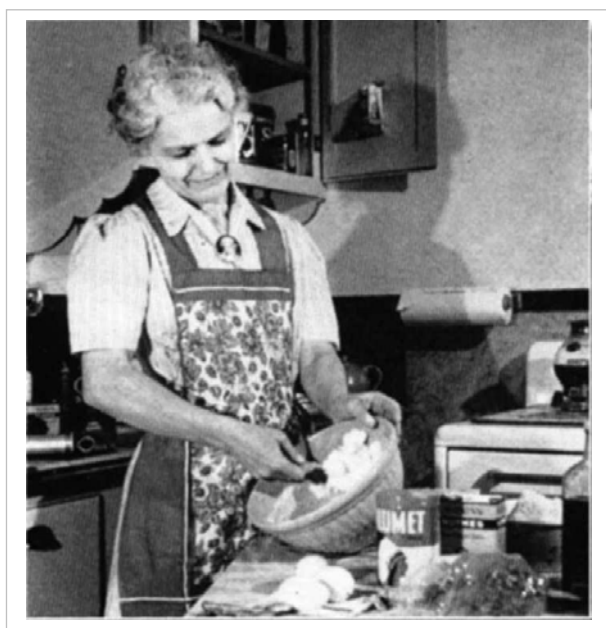
- familie- en omgevingsgeschiedenis

Doelstellingen

- De leerling weet waar de oorsprong van Moederdag ligt
- De leerling weet dat de rol van een huismoeder in de loop der tijd veranderd is
- De leerling kan zich een beeld vormen van de diverse facetten van Moederdag

W

werkbladen

Waar komt Moederdag vandaan?

Wanneer je op straat aan voorbijgangers zou vragen: "Weet u waar Moederdag vandaan komt?" dan is de kans groot dat je als antwoord 'Amerika' krijgt. Mensen die niet van deze feestdag houden, vertellen er dan bij dat het vast een uitvinding is van de bonbonindustrie, van bloemisten of van de wenskaartenmakers. Die mensen hebben het mooi mis.

Moederdag begint al bij de oude Grieken. De eerste viering van Moederdag is ter ere van Rhea, de moeder van de goden. Vervolgens duikt er een dag met de naam Mothering Sunday in Engeland op, rond 1600. Deze dag wordt op de vierde zondag in de vastentijd met bloemen, cadeautjes en taart gevierd, maar het is geen officiële feestdag. Vervolgens komt de Amerikaanse Julia Ward Howe in beeld. Zij neemt in 1872 het initiatief tot Mothers Day. Het bijzondere van haar initiatief is dat deze Moederdag is opgedragen aan de vrede. Het duurt uiteindelijk tot 1907 tot het idee van Julia opgepikt wordt door een onderwijzeres die Anna Maria Reeves Jarvis heet. Ook zij komt uit Amerika. Haar moeder is pas overleden en mevrouw Jarvis doet haar best om een nationale dag van de grond te krijgen, een Moederdag, ter herdenking van haar eigen moeder.

De eerste Moederdag in 1907, waar onze moederdagen nog steeds op lijken, wordt gevierd op de tweede zondag in mei. Dat is de dag waarop de moeder van mevrouw Jarvis is overleden. Duizenden brieven schrijft mevrouw Jarvis, samen met allerlei vrijwilligers die haar idee sympathiek vinden, en zo probeert ze mensen enthousiast te maken voor een nationale Moederdag. Veel politici en zakenmensen worden door haar groep aangeschreven, totdat ze uiteindelijk haar zin krijgt. Op 8 mei 1914 wordt de eerste nationale Moederdag in Amerika gevierd.

Mevr. Jarvis

Het is de bedoeling van mevrouw Jarvis dat op Moederdag iedereen aan zijn of haar moeder denkt en haar laat weten hoe belangrijk ze is. Helaas loopt het een beetje anders dan ze verwacht. Moederdag wordt vooral een dag voor de winkeliers, voor de commercie (= handel). Haar protesten dat het bij Moederdag alleen nog maar gaat om cadeautjes en dat deze dag gebruikt wordt om geld te verdienen worden niet gehoord. Mevrouw Jarvis spant zelfs een proces aan tegen de commercialisering van Moederdag. Dat proces verliest ze. Het Moederdagfestival van 1923 probeert ze tegen te houden. Ze wordt zelfs gearresteerd omdat ze de openbare orde verstoort. Aan het eind van haar leven vertelt ze aan een journalist dat ze er spijt van heeft dat ze deze dag ooit opgezet heeft. Uiteindelijk vervreemden de mensen om haar heen van haar en laten haar in de steek. In 1948 overlijdt mevrouw Jarvis op vierentachtigjarige leeftijd eenzaam in een verzorgingstehuis.

1. In tegenstelling tot wat de meeste mensen denken is Moederdag dus niet begonnen als een 'Feest voor de Middenstand' zoals het ook wel eens wordt genoemd. Vertel in je eigen woorden wat nou precies de bedoeling van mevrouw Jarvis was.
2. Je hebt nu gelezen hoe Moederdag begonnen is. Mevrouw Jarvis heeft er heel wat voor moeten doen om het voor elkaar te krijgen dat er een Moederdag kwam. Zou dat nu nog steeds zo gaan? Bedenk met je groep een plan om een speciale dag te organiseren, bijvoorbeeld kinderdag te organiseren. Hoe zou je dat aanpakken?
3. Bij Moederdag hoort ook een speciaal kunstwerk voor moeder. Teken je moeder terwijl ze 'moederdingen' doet, of volgens juist geen 'moederdingen' doet.

Moeders toen en nu

In de tijd van mevrouw Jarvis doen moeders alleen nog maar 'moederdingen': koken, wassen, strijken, sokken stoppen, poetsen: kortom *zorgen*. Zorgen dat haar gezin fatsoenlijk over straat kan er dat er niets op haar werk valt aan te merken.

Zorgen voor een gezin is in die tijd een dagtaak, aangezien een gezin veel groter is dan het gemiddelde gezin van nu. Gezinnen met zeven of meer kinderen zijn niet ongewoon. Een gezin in Nederland heeft op dit moment gemiddeld 1,6 kinderen.

Daarnaast zijn er ten tijde van mevrouw Jarvis nog niet veel huishoudelijke apparaten die het werk van een huisvrouw vergemakkelijken. En alles moet glimmen en glanzen. Van diverse woningbouwverenigingen is het bekend dat ze huizen alleen aan 'nette' mensen verhuren. Er komt dan ook regelmatig een juffrouw kijken of alles wel schoon is.

Wasmachine uit 1910

Je mag vooral niet uit de toon vallen. Daarom doet iedere huisvrouw als bij afspraak elke maandag de was. Die wordt helemaal met de hand gedaan. Een van de eerste tijdsbesparende apparaten voor de huisvrouw is de wasmachine. Voortaan geen grote ketels meer op het fornuis waarin de witte was wordt gekookt, maar een elektrisch apparaat. Het lijkt nog niet echt op onze wasmachine van nu. De stofzuiger verdringt stoffer en blik, de koelkast maakt dat er meer efficiënt boodschappen gedaan kan worden. Er is groente uit blik, waspoeder in plaats van groene zeep, er komt voorgesneden brood enzovoort. Alle beetjejes helpen om het huishouden minder tijdrovend te maken.

In het begin van de jaren zeventig komt misschien wel de grootste omwenteling in het Nederlandse huishouden, zonder dat er grote reclamecampagnes aan worden gewijd. Het betreft de warme maaltijd. Voortaan wordt er 's avonds gegeten in plaats van tussen de middag. Huisvrouwen kunnen nu hun dag beter plannen. En buitenshuis gaan werken als ze willen. Er gaan echter heel wat jaren overheen voordat overal geaccepteerd is dat vrouwen een gezin hebben én een baan buitenshuis.

De moederdagversjes zijn een beetje blijven steken bij moeders die vooral zorgen. Ze zijn over het algemeen een beetje ouderwets. Alsof er helemaal geen vaders zijn die de was doen en koken en geen moeders die iets anders doen. Het wordt tijd dat we daar verandering in brengen.

1. Of ze nou al dan niet buitenshuis werken; moeders zijn heel belangrijk. Maak een lijstje van vijf dingen die jij het meest in je moeder waardeert.
2. Maak een modern moederdagversje voor je moeder waarin staat wat ze allemaal doet. Je kunt er het lijstje van opdracht 1 bij gebruiken.
3. Wat vind je groep eigenlijk typische 'moederdingen'? Zijn er ook typische 'vaderdingen'? Maak samen een collage van moederdingen en een van vaderdingen. Knip plaatjes uit tijdschriften of teken ze.
4. Verzin drie dingen voor je moeder die geen geld kosten maar waarmee je haar wel een groot plezier doet.

Moeders en cadeautjes

Kun je je nog iets herinneren van toen je een jaar of vier, vijf was? Op de speelzaal of in de onderbouw maakte je een cadeautje voor Moederdag dat je, als je moeder je op kwam halen, onder je jas verstopte of in een aparte plastic zak zodat je moeder het niet zag. Spannend was dat. Vlug verstoppen als je thuis kwam. Misschien met hulp van je vader of een grote zus of broer. En niks geen gekochte cadeaus: zelf gemaakt!

Misschien leerde je een versje van buiten dat je voor je moeder op zei. Je moeder mocht niks doen natuurlijk. Behalve dan lekker uitslapen terwijl de rest van het gezin voor het ontbijt zorgt.

Waarschijnlijk zou mevrouw Jarvis dát een echte Moederdag vinden. Maar ja, je bent nu een aantal jaren ouder en dan vind je het vaak kinderachtig om iets dat je zelf gemaakt hebt te geven, of je wordt er verlegen van als je een versje op zegt. Dus gebruik je wat van je zak- of spaargeld om een écht cadeau te kopen.

Maar waar doe je je moeder een plezier mee? Voor Moederdag krijg je nooit krantjes van een doe-het-zelfzaak met foto's van een dame die in een overall een deur verft of een muur behangt. Moeders moeten vooral mooi zijn en lekker ruiken. En ook af en toe nog een beetje poetsen. Maar dan wel met een spiksplinternieuwe stofzuiger.

1. Maak met je groep een top tien van Nederlandstalige liedjes waarin een moeder voorkomt.
2. Hoe denk je dat voor je moeder de ideale Moederdag eruit ziet? Wat zou ze het allerliefste doen? Wanneer Moederdag voorbij is, vraag je bij haar na of het klopte.
3. Om de een of andere reden zie je in de reclameblaadjes die je rond Moederdag krijgt altijd dezelfde dingen voor moeder. Bekijk er maar eens een paar. Welke dingen zie je steeds in die blaadjes terug?
4. Er zijn allerlei bonnen te koop, boekenbonnen, platenbonnen, cadeaubonnen. Teken twee cadeaubonnen voor je moeder, of maak er iets moois van op de computer. Vul ook in waar ze voor zijn; voor een keer afwassen bijvoorbeeld of op je kleine zusje passen. Verzin maar iets moois.

H

Handleiding

Waar komt Moederdag vandaan?

Werkblad 2 geeft een introductie op het fenomeen Moederdag. Moederdag is, misschien tot onze verrassing, niet gestart als het grote commerciële feest dat we nu kennen. Je zou het zelfs een ideële dag kunnen noemen. De moeder van mevrouw Jarvis gaf bijbelles en onze moederdagoprichtster hoorde haar moeder aan het eind van de lezing over moeders in de bijbel eens verzuchten: 'Ik hoop dat er ooit iemand een dag aan de diensten van moeders aan de mensheid zal wijden.' De 12-jarige Anna heeft deze verzuchting goed in haar oren geknoopt.

Tijdens de tweede Moederdag in 1908 sprak mevrouw Jarvis voor een gehoor van 15.000 mensen één uur en tien minuten over de verdiensten van moeders. Helaas verschoof dit ideële idee gaandeweg naar de commerciële kant.

1. Deze vraag is bij uitstek geschikt voor een groepsgesprek. Misschien hebben uw leerlingen nu een ander idee over Moederdag gekregen. Zou de klok voor wat betreft Moederdag nog teruggedraaid kunnen worden?
2. Er zijn een Moederdag en een vaderdag, maar er is geen kinderdag. Sommige kinderen zullen opperen dat Sinterklaas speciaal voor kinderen is; maar toch, het zou best leuk kunnen zijn om zo'n dag te organiseren. Laat groepjes kinderen apart een plan van aanpak maken en bespreek die plannen later met elkaar. Zou het kunnen werken, zo'n kinderdag?
3. Een creatieve opdracht. Van tevoren kunt u met uw groep bespreken wat nou wel, en niet 'moederdingen' zijn. Of is het eigenlijk niet meer nodig om dat verschil te maken?

Moeders toen en nu

*Weet je wat mijn moeder doet?
 Let eens op, onthoudt het goed
 Stoffen, zuigen, poetsen, plassen,
 boenen, kloppen, wrijven, wassen.
 Deurtjes open, deurtjes dicht
 Met een opgeruimd gezicht.
 En maar stappen langs de trappen,
 met een emmer, veger, teil,
 Om ons huisje op te knappen,
 met een poetsdoek en een dweil.*

*Weet je, wat mijn moeder doet?
 Let maar op onthoudt het goed.
 Koken, bakken, braden, stoven
 op 't fornuis of in de oven
 Winkel uit en winkel in
 Steeds op pad voor haar gezin
 En maar stoppen, breien, naaien:
 broeken, truien, hemden, jas....!
 'K liet voor haar de vlag eens waaien,
 Als ik baas in Holland was!*

1. De vijf dingen die uw leerlingen in hun moeder waarderen zijn natuurlijk verschillend. De ene moeder is misschien de allerbeste voorleester van de hele wereld, terwijl een andere moeder misschien een crack is in computerspelletjes. Probeer uw leerlingen ook wat verder te laten kijken dan alle huis-, tuin- en keuken-moederdingen.
2. Het bovenstaand versje is wel heel erg uit de oude doos. Alsof een moeder niets anders kan en doet. Daar moeten we wat aan doen. Met behulp (eventueel) van het lijstje bij opdracht 1.

3. Wat vindt de groep eigenlijk typische 'moederdingen'? Dit is een prima opdracht voor een kringgesprek. Een inventaris van moeder- en vaderdingen rond het huishouden. Wie doet de weekendboodschappen? Of verschoont de bedden? En hebben de kinderen zelf ook een taak in het huishouden? Laat uw kinderen een collage van de verschillende rubrieken maken met behulp van tijdschriften of tekeningetjes.
4. Niet alle leuke dingen hoeven geld te kosten. Ze kunnen hun broertje eens mee voetballen nemen, zodat je moeder een uur op de bank kan lezen of de tafel uit henzelf dekken. Uw leerlingen hebben deze drie dingen straks nodig bij vraag vier op het vierde werkblad.

Moederdag en cadeautjes

Moederdag en cadeautjes zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De reclamefolders vallen vanzelf in de bus. Het beeld dat ze geven is stereotiep: moeder is een mooie vrouw die graag lichaamsverzorgingsartikelen ontvangt.

1. U kunt uw leerlingen wijzen op artiesten als André Hazes of Jantje Smit. En staat het moederdaglied aller tijden, 'Mama' van Heintje, ook op de eerste plaats bij uw leerlingen?
2. Deze vraag hoeft uiteraard niet per vijf minuten beantwoord te worden. Laat uw leerlingen een tijdbalk met marges van een half uur maken, van acht uur 's morgens tot acht uur 's avonds. Laat ze het schrijven of tekenen, maar in elk geval bewaren om bij hun moeder na te gaan of het klopt.
3. Typische moederdagcadeautjes zijn sieraden, parfums en huishoudelijke apparaten met een snoer en een stekker eraan. Krijgen de moeders inderdaad deze cadeautjes?
4. Met een kwart A4-tje kunnen de kinderen zelf twee cadeaubonnen voor hun moeder maken. Ze kunnen de dingen invullen waar ze hun moeder een plezier mee doen, maar die niet in de papieren lopen of zelfs helemaal geen geld kosten. Voor een keer de tafel dekken bijvoorbeeld of zonder veel sputteren naar boven en de pyjama aantrekken. Laat hen een datum op de bon zetten en een handtekening. Laat ze er een vrolijk cadeau van maken.

Meer informatie op internet:

<http://moederdag.isfun.nl/>

Een Nederlandse site die volledig gericht is op Moederdag met geschiedenis, tips voor cadeautjes en de mogelijkheid om kaartjes te sturen en foto's te plaatsen

<http://moederdag.beginthier.nl/>

<http://www.internetwijzer-bao.nl/Moederdag/>

<http://moederdag.startpagina.nl>

Drie Moederdag-startpagina's

<http://www.pinkelotje.nl/moederdag.html>

Pinkelotjes moederdagpagina

<http://home01.wxs.nl/~lambo082/moederdag.htm>

Moederdaggedichtjes